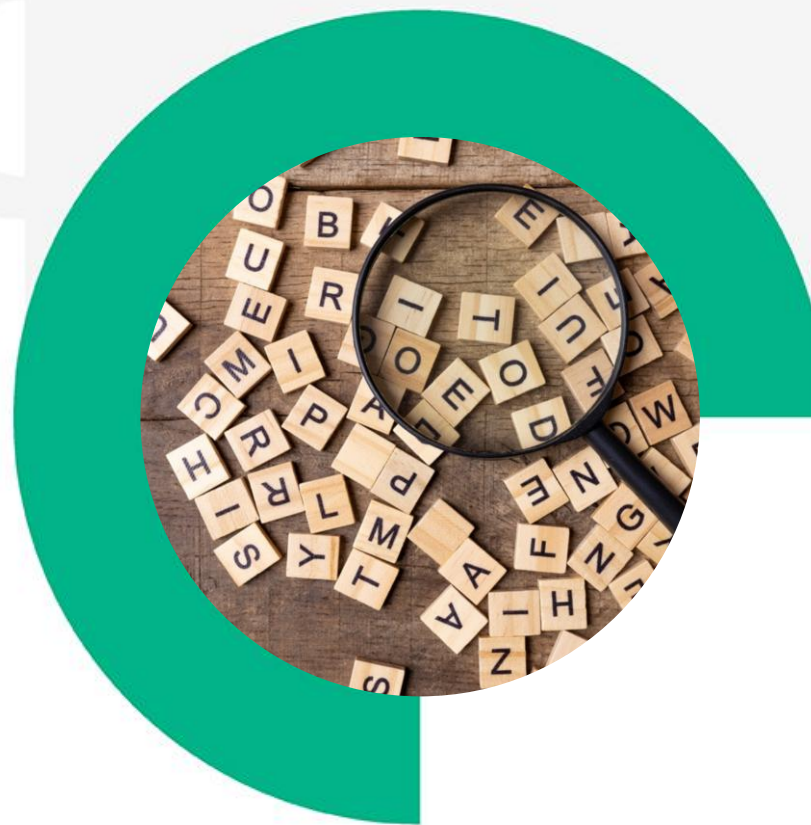

SHIBOLET
LAW FIRM

מעבר לאותיות הקטנות אמנות ניסוח סעיפי 'השונות'

עו"ד טל קרפלוס
שותף במחלקת ההייטק
ראש תחום עסקאות הטכנולוגיה וקניין רוחני
שבילת ושות'

נובמבר 2025

סעיף שונות/Miscellaneous

ה'סיפא' של ההסכם המסחרי-
היבטים טכניים ומשפטיים שאינם חלק מהתנאים העסקיים המרכזיים.

תצורות מקובלות

- תת סעיפים תחת כותרת אחת/סעיף עיקרי;
- מספר סעיפים עוקבים;
- סעיף אחד "מרוכז" עם רצף של הוראות;

סגנונות שונים/רזולוציות שונות- בדרך כלל בקורלציה למהות/פורמט גוף ההסכם.

- (לפעמים קיים פיצול וחלק מהתנאים שמקובל לכלול בסעיף השונות יופיעו תחת סעיף "המבוא" או סעיף "כללי" בפתיח ההסכם)

- **עורכי דין נוטים "להזניח" את סעיפי השונות משום שהם נתפסים כחלק "טכני" ולא מהותי.**
- **העתקה מתבניות קיימות היא פרקטיקה רווחת, אך מסוכנת – במיוחד כאשר הדין החל שונה.**
- **בתי המשפט נוטים לאכוף סעיפים אלו גם אם לא ניתנה להם תשומת לב אמיתית.**

סעיפי שונות- קטגוריות שונות

- הסדרה טכנית/פרוצדוראלית
- הסדרה שמהותה התניה על ברירת הדין (בדרך כלל -דיני חוזים)
- סעיפי שהכללתם תחת סעיף השונות מקורה בעיקר בנוהג
- סעיפים "זרים"

סעיפים "זרים"

הוראות שסעיף השונות אינם מקומן הטבעי.

הסיבות/נסיבות: הועתקו מהסכם קודם שלא במתכוון או הוטמעו במתכוון (אבל ללא דיון/הסכמה...).

תקלת עריכה/תקלת אתיקה

- אי תחרות/בלעדיות
- הגבלת אחריות
- שיפוי
- קניין רוחני
- איסור שידול
- הוראות בנוגע למיסוי

המלצה- להעתיק למקום נכון יותר. לא להטמיע בסעיף שונות ולא לשמר שם.

להקפיד על הדדיות.

סעיפים מועדים לתקלות ניסוח ולעיתים בסתירה עם הוראות בגוף ההסכם.

תיקונים ושינויים (Amendments/Modifications)

"כל תיקון, שינוי או תוספת להסכם זה לא יהיו תקפים אלא אם ייעשו בכתב ויישאו את חתימות שני הצדדים."

מהות: קובע את הדרך (היחידה) שבה ניתן לשנות או לתקן את ההסכם - בכתב ובחתימת שני הצדדים.

תכלית: למנוע טענות לשינויים בעל-פה או בהתכתבות לא רשמית, ולהבטיח שכל שינוי יהיה מתועד ומוסכם.

דגשים: לבחון מידת התאמה לאופן ההתנהלות של הלקוח, הבחנה בין שינוי בכתב לבין תיקון ההסכם (פורמליסטיקה), "גורם מוסמך".

הסכם שלם (Entire Agreement)

"הסכם זה מהווה את מלוא ההסכמה בין הצדדים בנוגע לנושא ההסכם, ומבטל כל הסכם, מצג, משא ומתן או התכתבות קודמים, בין בכתב ובין בעל פה."

מהות: קובע שההסכם הכתוב מהווה את מלוא ההבנות בין הצדדים ומבטל כל הסכם, משא ומתן או מצג קודמים.

תכלית: למנוע מצב שבו צד יטען להסכמות בעל-פה או להבנות שלא נכללו בהסכם הכתוב.

דגשים: להקפיד על ביטול מזכרי הבנות קודמים ולציין "לא ישמשו לפרשנות". תשומת לב להסכמים שימשיכו לחול (סודיות) ו/או שמתקיימים במקביל.

הסדרה פרוצדוראלית/טכנית

הודעות (Notices)

"כל הודעה על פי הסכם זה תינתן בכתב ותישלח באמצעות דואר רשום, שליח או דואר אלקטרוני, לכתובות הבאות:

לחברה א'/'ב':

כתובת: [כתובת מלאה]

לידי: [שם ותפקיד]

דואר אלקטרוני: [כתובת אימייל]

הודעה תיחשב כאילו התקבלה: (א) במועד המסירה בפועל אם נמסרה ביד או באמצעות שליח; (ב) 3 ימי עסקים לאחר המשלוח בדואר רשום; (ג) במועד השליחה אם נשלחה בדואר אלקטרוני עם אישור קריאה בשעות העסקים, או ביום העסקים שלאחר מכן אם נשלחה מחוץ לשעות העסקים. כל צד רשאי לשנות את פרטי ההודעות שלו על ידי מתן הודעה בכתב לצד השני בהתאם להוראות סעיף זה."

מהות: קובע כללים פרוצדוראליים למשלוח הודעות - לאיזו כתובת, באיזה אמצעי (דואר/אימייל/שליח), למי, מתי ההודעה תחשב כהודעה שהתקבלה ואיך מתבצע עדכון הנמענים.

תכלית: למנוע מחלוקות לגבי תקינות הודעות ולהבטיח תקשורת אפקטיבית ומתועדת בין הצדדים.

דגשים: במייל- להגדיר מייל+ אישור קריאה. לשקול להחריג הודעות מהותיות- סיום/הפרה. שפה.

עותקים והעתקים (Counterparts)

"הסכם זה ניתן לחתימה במספר עותקים, כאשר כל עותק ייחשב כמקור, וכל העותקים ביחד יהוו מסמך אחד. מסירת עותק חתום באמצעות דואר אלקטרוני וחתימה אלקטרונית תחשב כתקפה וכמסירת מקור חתום."

מהות: קובע שההסכם ניתן לחתימה במספר עותקים נפרדים (כולל עותקים אלקטרוניים או סרוקים), וכי כל העותקים החתומים ביחד יהוו מסמך אחד ויחיד ויחשבו כמקור אחד.

תכלית: לאפשר גמישות בתהליך החתימה כאשר הצדדים נמצאים במקומות שונים, ולהבהיר שאין צורך שכל הצדדים יחתמו על אותו עותק פיזי כדי שההסכם יהיה תקף ומחייב.

דגש: קיימים דינים שבהם הפרוצדורה מאוד טכנית ודורשת הצמדות לכללים ונוסחים מסוימים.

הוראות שמהותן הסדרה/התניה על ברירת דין

אי-ויתור (Non-Waiver)

"אי מימוש או איחור במימוש זכות או סעד על פי הסכם זה לא ייחשבו כויתור על אותה זכות או סעד. כל ויתור יהיה תקף רק אם ייעשה בכתב ויחתם על ידי הצד המוותר. ויתור על הפרה או מחדל מסוים לא יהווה ויתור על הפרה או מחדל אחרים, קודמים או עתידיים."

מהות: קובע שאי-מימוש בזכות, שיהוי באכיפתה, או ויתור חד-פעמי על הפרה, לא ייחשבו כויתור על אותה זכות בעתיד או על זכויות אחרות.

תכלית: לשמור על זכויות הצדדים גם אם לא אכפו אותן מיד, ולמנוע טענה ש"שתיקה כהודאה" או שהתנהגות סלחנית יצרה ויתור קבוע.

דגשים: לציין שוויתור יכול להיעשות רק בכתב ובאופן מפורש.

הוראות שמהותן הסדרה/התניה על ברירת דין

ביטול חלקי/ניתוק הוראות/אי חוקיות (Severability)

"אם הוראה כלשהי בהסכם זה תימצא בלתי חוקית, בלתי תקפה או בלתי ניתנת לאכיפה, ההוראה תבוטל במידה הדרושה, ויתר הוראות ההסכם יישארו בתוקפן המלא. הצדדים ינהלו משא ומתן בתום לב להחליף את ההוראה הבלתי תקפה בהוראה תקפה המשקפת ככל האפשר את כוונתם המקורית"

מהות: קובע שאם הוראה מסוימת תימצא בלתי חוקית או בלתי אכיפה, היא תישאר בתוקף במידה המרבית האפשרית, ושאר ההוראות יישארו בתוקפן המלא.

תכלית: למנוע מצב שבו פגם בסעיף אחד יפסול את כל ההסכם, ולשמר את תקפות ההסכם ככל האפשר על-פי כוונת הצדדים המקורית.

דגש: תלוי שיטת משפט-מנגנון תיקון/התאמה, אי חוקיות/יכולת אכיפה, במידה והתנאי מהותי-אפשרות סיום.

הוראות שמהותן הסדרה/התניה על ברירת דין

שלילת צדדים שלישיים מוטבים (No Third-Party Beneficiaries)

"הסכם זה נועד לטובת הצדדים בלבד ולא יקנה כל זכות, תועלת או סעד לכל צד שלישי. אין באמור בהסכם זה, במפורש או במשתמע, כדי להקנות לכל אדם או גוף שאינו צד להסכם זה זכות לאכוף הוראה כלשהי מהוראותיו."

מהות: קובע שההסכם מיועד אך ורק לטובת הצדדים החתומים עליו, ושאין בו כדי להקנות זכויות לכל צד שלישי (צדדים קשורים, לקוחות).
תכלית: למנוע תביעות של צדדים שלישיים המבוססות על ההסכם, ולשמור על עקרון ה-privity of contract.
דגשים: החרגה של בעלי זכאות שיפוי.

הוראות שמהותן הסדרה/התניה על ברירת דין

פרשנות נגד המנסח (Contra Proferentem) (שלילתה)

"הסכם זה ייחשב כאילו נוסח במשותף על ידי שני הצדדים, ולא יחול כל כלל פרשנות המטיל על צד כלשהו נטל או חסרון בשל היותו מנסח ההסכם או הוראה מסוימת בו."

מהות: קובע שכלל הפרשנות "נגד המנסח" לא יחול, וכי ההסכם יפורש בהתאם לנוסח שהוסכם בין הצדדים ללא הנחת יתרון לצד מסוים (בעיקר במקרים של ניסוח אמביוולנטי).

תכלית: למנוע יתרון פרשני אוטומטי לצד אחד, ולקבוע שההסכם נוסח במשותף או שהצדדים מוותרים על כלל הפרשנות המסורתית הזו.

דגשים: רלוונטי בעיקר להסכמים מסחריים שבהם התקיים משא ומתן בפועל- לא הסכם מול צרכן.

הוראות שבאופן מסורתי מופיעות תחת סעיף השונות
למרות שבמקרים רבים עשויה להיות להן השפעה מהותית

כוח עליון;

איסור המחאה;

וויתור על זכות קיזוז;

ברירת דין וסמכות שיפוט;

כוח עליון (Force Majeure)

הסדרת השלכותיהם של אירועים חריגים ובלתי צפויים — כאלה שאינם בשליטת הצדדים — על יכולת קיום ההתחייבויות החוזיות.
הסעיף נועד **לאזן בין עקרון קיום החוזה לבין עקרון ההגינות**, במצבים שבהם ביצוע ההסכם נעשה בלתי אפשרי או בלתי סביר עקב נסיבות חיצוניות קיצוניות.

■ דגשים:

אירוע שאינו בשליטה סבירה של הצדדים, ושלא ניתן היה לצפותו או למנעו באמצעים סבירים.
תכולה: **רשימה סגורה או פתוחה. צדדים שלשיים/קבלני משנה (הפרה)/ספקים/מצב מלחמה/קורונה**
הבחנה בין עיכוב זמני לבין מניעה מוחלטת.

חובת מתן הודעה - לאפשר לצד השני **להיערך מראש** ולשקול צעדים חלופיים.

הגדרת מועדים לצורך מתן ההודעה.

ההודעה צריכה לכלול:

- תיאור האירוע;
- השפעתו על הביצוע;
- הערכה של משך העיכוב.

זכות סיום במקרה של התמשכות מעבר לפרק זמן מוגדר. על ידי מי? מנגנון סיום (פיצוי/החזר הוצאות)

המחאה (Assignment) [איסור על....]

מהות: איסור על המחאת ההסכם, החובות או הזכויות מכוחו, ללא הסכמה בכתב של הצד השני.

תכלית: שמירה על זהות הצדדים להסכם- צד שנבחר לצורך ההתקשרות
הגנה על אינטרסים עסקיים ומסחריים (צד חלש יותר או בעל אינטרס מנוגד)
הגנה על סודיות ומידע רגיש

דגשים: שעבוד/זכויות פיננסיות.
בהסכמים מסחריים הדגש הוא בחריג לכלל. חשיבות באפשרות להמחאה במסגרת M&A, מהותיות/התחייבויות שוטפות
האם ההמחאה חלה על חוב שנוצר ערב ההמחאה [בתנאי שאין הפרה של ההסכם]
שיקולים (חריגים לחריג): גוף מתחרה/מגבלות בדין/רגישות טכנולוגית
פתרון: איסור על העברה למתחרה*/אפשרות לסיום מוקדם. פיצוי?

זכות קיזוז [וויתור על...]

"כל תשלום על פי הסכם זה ישולם במלואו ללא כל ניכוי, קיזוז או זיכוי מכל סוג שהוא. אף אחד מהצדדים לא יהיה רשאי לקזז סכום כלשהו המגיע לו מהצד השני כנגד סכום שהוא חייב לצד השני, אלא אם כן הצד השני הסכים לכך מראש ובכתב"

מהות: סעיף וויתור על קיזוז מונע מהצדדים לקזז חובות הדדיים ללא הסכמה מפורשת, וקובע שכל תשלום חייב להיעשות במלואו ללא ניכויים.

תכלית: הסעיף מבטיח **וודאות תזרימית ופיננסית** ומונע מצבים שבהם צד מפחית תשלומים באופן חד-צדדי בטענה לחוב נגדי, תוך שמירה על יציבות ההתחשבנות החוזית.

דגשים: זכות הקיזוז מעוגנת בדין הישראלי.

להחריג חובת ניכוי מס במקור.

■ פשרה אפשרית-

- קיזוז מותר רק בגובה סכום ההזמנה שמקימה את העילה לקיזוז
- קיזוז מותר עד סכום נקוב
- קיזוז מותר עד סכום נקוב וכפוף להגשת תביעה
- קיזוז מותר בכפוף להפקדה בנאמנות

דין וסמכות שיפוט

- בחינה מקדמית- תושבות/מקום התאגדות הצדדים, נשוא ההסכם, מקום קיום ההסכם.
- אם אין זיקה זרה - סעיף טכני/פרוצדוראלי לעניין הדין.
- אם יש זיקה זרה-שאיפה כאופציה ב'- דין ומקום שיפוט נטרלים (אם לא נטרלי- מקנה יתרון מובהק לצד הקרוב מבקרה של סכסוך)
- שיקולים עיקריים בבחירת דין וסמכות השיפוט (בהעדר מידע רלוונטי נוסף):

העדפה לעניין הרחקה או קירוב של האפשרות לנהל הליכים;

שיטת משפט;

עלות;

מרחק גיאוגרפי;

שפה;

גיאופוליטיקה;

דגשים:

קביעת הדין החל מוקדם ככל הניתן- ישליך על גידור סיכונים.

היוועצות עם עורכי דין מקומי לגבי תנאי ההסכם.

בתי משפט/בוררות [עלויות/סודיות/צירוף צדדים שלישיים/"מקצועיות"]

אם אין כל זיקה לדין הזר – בחירה בבתי המשפט כפופה לקניית סמכות עניינית.

בוררות- הגדרת רקע מקצועי של המומחה.

הגדרה נכונה של גוף בוררות/בית המשפט + אפשרות לנהל את ההליך בבוררות לפי הדין החל.

THANK
YOU

SHIBOLET
LAW FIRM